NN 57/2022 (20.5.2022.), Zakon o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj

HRVATSKI SABOR

Na temelju članka 89. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

O PROGLAŠENJU ZAKONA O UVOĐENJU EURA KAO SLUŽBENE VALUTE U REPUBLICI HRVATSKOJ

Proglašavam Zakon o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj, koji je Hrvatski sabor donio na sjednici 13. svibnja 2022.

Klasa: 011-02/22-02/38
Urbroj: 71-10-01/1-22-2
Zagreb, 17. svibnja 2022.

Predsjednik
Republike Hrvatske
Zoran Milanović, v. r.

ZAKON

O UVOĐENJU EURA KAO SLUŽBENE VALUTE U REPUBLICI HRVATSKOJ

DIO PRVI
OPĆE ODREDBE

Predmet Zakona

Članak 1.

Ovim se Zakonom uređuje uvođenje eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj (u daljnjem tekstu: uvođenje eura), pravila za preračunavanje, opskrba i zamjena gotovog novca kune za gotov novac eura, dvojni optjecaj, dvojno iskazivanje, primjena načela neprekidnosti pravnih instrumenata, proračuni, financijski planovi, poslovne knjige, financijski izvještaji i porezi u procesu uvođenja eura, nadzor nad primjenom ovoga Zakona te prekršajne odredbe.

Usklađenost s propisima Europske unije

Članak 2.

Ovim se Zakonom osigurava provedba sljedećih akata Europske unije:

– Uredba Vijeća (EZ) br. 1103/97 od 17. lipnja 1997. o određenim odredbama koje se odnose na uvođenje eura (SL L 162, 19. 6. 1997.), kako je izmijenjena Uredbom Vijeća (EZ) br. 2595/2000 od 27. studenoga 2000. (SL L 300, 29. 11. 2000.) (u daljnjem tekstu: Uredba (EZ) br. 1103/97)

– Uredba Vijeća (EZ) br. 974/98 od 3. svibnja 1998. o uvođenju eura (SL L 139, 11. 5. 1998.), kako je posljednji puta izmijenjena Uredbom Vijeća (EU) br. 827/2014 od 23. srpnja 2014. (SL L 228, 31. 7. 2014.) (u daljnjem tekstu: Uredba (EZ) br. 974/98)

– Uredba (EU) br. 1210/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. prosinca 2010. o provjeri autentičnosti eurokovanica i postupanju s eurokovanicama neprikladnim za optjecaj (SL L 339, 22. 12. 2010.) (u daljnjem tekstu: Uredba (EU) br. 1210/2010)

– Uredba Vijeća 729/2014 od 24. lipnja 2014. o apoenima i tehničkim specifikacijama eurokovanica namijenjenih za optjecaj (preinaka) (SL L 194, 2. 7. 2014.) (u daljnjem tekstu: Uredba Vijeća 729/2014)

– Uredba (EU) br. 651/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o izdavanju eurokovanica (SL L 201, 27. 7. 2012.) (u daljnjem tekstu: Uredba (EU) br. 651/2012)

– Uredba (EU) br. 1214/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o profesionalnom prekograničnom cestovnom prijevozu gotovog novca u eurima između država članica europodručja (SL L 316, 29. 11. 2011.) (u daljnjem tekstu: Uredba (EU) br. 1214/2011)

– 2003/206/EZ: Smjernica Europske središnje banke od 20. ožujka 2003. o izvršenju mjera protiv nepropisnih reprodukcija euronovčanica te o zamjeni i povlačenju euronovčanica (ESB/2003/5) (SL L 78, 25. 3. 2003.), kako je poslijednji put izmjenjena Smjernicom (EU) 2020/2091 Europske središnje banke od 4. prosinca 2020. o izmjeni Smjernice ESB/2003/5 o izvršenju mjera protiv nepropisnih reprodukcija euronovčanica te o zamjeni i povlačenju euronovčanica (ESB/2020/61) (SL L 423, 15. 12. 2020.)

– 2013/211/EU: Odluka Europske središnje banke od 19. travnja 2013. o apoenima, specifikacijama, reproduciranju, zamjeni i povlačenju euronovčanica (preinačena) (ESB/2013/10) (SL L 118, 30. 4. 2013.), kako je izmjenjena Odlukom (EU) 2020/2090 Europske središnje banke od 4. prosinca 2020. o izmjeni Odluke ESB/2013/10 o apoenima, specifikacijama, reproduciranju, zamjeni i povlačenju euronovčanica (ESB/2020/60) (SL L 423, 15. 12. 2020.) (u daljnjem tekstu: Odluka ESB/2013/10).

Pojmovi

Članak 3.

Pojedini pojmovi u smislu ovoga Zakona imaju sljedeće značenje:

1. *alternativni investicijski fond* (u daljnjem tekstu: AIF) je investicijski fond čije je osnivanje i rad uređen propisom kojim se uređuje poslovanje alternativnih investicijskih fondova i njihovih upravitelja, koji pruža usluge na području Republike Hrvatske

2. *banka* je kreditna institucija

3. *dan uvođenja eura* je datum usvajanja eura kako je uređeno člankom 1. Uredbe (EZ) br. 974/98

4. *dozvola za prekogranični prijevoz gotovog novca* je dozvola kako je uređena Uredbom (EU) br. 1214/2011

5. *društvo za prijevoz gotovog novca* je poslovni subjekt koji banci pruža uslugu prijevoza, pohrane i rukovanja gotovim novcem

6. *država članica europodručja* je država članica čija je službena valuta euro

7. *država članica* je država članica Europske unije i država potpisnica Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru

8. *dvojni optjecaj* je optjecaj u kojem se prilikom transakcija gotovim novcem istodobno koriste kuna i euro kao zakonsko sredstvo plaćanja

9. *dvojno iskazivanje* je iskazivanje cijena robe, usluga i drugih novčanih iskaza vrijednosti na način da su istodobno istaknuti u kuni i u euru uz primjenu fiksnog tečaja konverzije i sukladno pravilima za preračunavanje i zaokruživanje iz ovoga Zakona

10. *euro* je valuta kako je uređeno Uredbom (EZ) br. 974/98

11. *fiksni tečaj konverzije* je neopozivo fiksiran tečaj konverzije između eura i kune koji ima pet decimala, utvrđen uredbom Vijeća EU-a u skladu s člankom 140. stavkom 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije

12. *financijski instrument* je financijski instrument kako je uređen propisom kojim se uređuje tržište kapitala

13. *gotov novac* je novčanica i kovanica

14. *Hrvatska banka za obnovu i razvitak* je pravna osoba osnovana propisom kojim se uređuju njezin položaj, poslovi, ovlaštenja i ustroj te nije tijelo javne vlasti u smislu ovoga Zakona

15. *institucija za elektronički novac* je pravna osoba koja je od Hrvatske narodne banke dobila odobrenje za izdavanje elektroničkog novca prema propisu kojim se uređuje izdavanje elektroničkog novca, kao i podružnica i zastupnik institucije za elektronički novac iz druge države članice, koja pruža usluge na teritoriju Republike Hrvatske

16. *institucija za platni promet* je pravna osoba koja je od Hrvatske narodne banke dobila odobrenje za pružanje platnih usluga prema propisu kojim se uređuje platni promet, kao i podružnica i zastupnik institucije za platni promet iz druge države članice, koja pruža usluge na teritoriju Republike Hrvatske

17. *klijent* je fizička ili pravna osoba koja je zatražila ili primila uslugu od kreditne institucije, kreditne unije, institucije za elektronički novac, institucije za platni promet, Hrvatske banke za obnovu i razvitak odnosno financijsku uslugu od pružatelja financijskih usluga te ulagatelj u UCITS fond ili AIF

18. *kreditna institucija* je institucija osnovana prema propisu kojim se uređuje poslovanje kreditnih institucija, pod kojom se podrazumijeva banka, štedna banka, stambena štedionica, uključujući, kada je primjenjivo, kreditnu instituciju u stečaju ili likvidaciji, te podružnica kreditne institucije sa sjedištem u drugoj državi članici koja je ovlaštena pružati uzajamno priznate usluge u Republici Hrvatskoj i podružnica kreditne institucije iz treće zemlje koja je od Hrvatske narodne banke dobila odobrenje za osnivanje podružnice kreditne institucije iz treće zemlje

19. *kreditna unija* je financijska institucija kako je uređena propisom kojim se uređuje osnivanje, poslovanje i prestanak rada kreditnih unija, koja pruža usluge na području Republike Hrvatske, uključujući, kada je primjenjivo, kreditnu uniju u stečaju ili likvidaciji

20. *legitimacijski papir* je isprava kako je uređena propisom kojim se uređuju obvezni odnosi

21. *mikroposlovni subjekt* je poslovni subjekt koji ima manje od deset radnika i čiji godišnji prihodi i/ili ukupna aktiva u prethodnoj poslovnoj godini ne prelazi 15 milijuna kuna

22. *mjesto trgovanja* je mjesto trgovanja kako je uređeno propisom kojim se uređuje tržište kapitala

23. *nacionalna referentna stopa prosječnog troška financiranja hrvatskog bankovnog sektora* (u daljnjem tekstu: NRS) je prosječni trošak izvora sredstava hrvatskog bankovnog sektora kako je uređeno propisom kojim se uređuje potrošačko kreditiranje

24. *nalog za plaćanje* je nalog kako je uređen propisom kojim se uređuje platni promet

25. *nematerijalizirani vrijednosni papir* je vrijednosni papir kako je uređen propisom kojim se uređuje tržište kapitala

26. *nepropisna aktivnost* je proizvodnja, posjedovanje, prijevoz, širenje, prodaja, promocija, uvoz u Europsku uniju i uporaba ili pokušaj uporabe za transakcije nepropisnih reprodukcija

27. *nepropisna reprodukcija* je svaka reprodukcija iz članka 2. stavka 1. Odluke ESB/2013/10 koja: (a) nije u skladu s kriterijima utvrđenim u članku 2. stavku 3. Odluke ESB/2013/10 i nije izuzeta od strane Europske središnje banke ili odgovarajuće nacionalne središnje banke prema članku 2. stavku 5. Odluke ESB/2013/10 ili (b) predstavlja povredu autorskog prava Europske središnje banke na euronovčanice, na primjer tako što nepovoljno utječe na ugled euronovčanica

28. *numizmatička kovanica* je kovanica kako je uređena člankom 1. točkom (3) Uredbe (EU) br. 651/2012

29. *Odluka ESB 2010/14* je Odluka Europske središnje banke od 16. rujna 2010. o provjeri autentičnosti i prikladnosti euronovčanica te i njihovu vraćanju u optjecaj (SL L 267, 9. 10. 2020), kako je posljednji put izmijenjena Odlukom (EU) 2019/2195 Europske središnje banke od 5. prosinca 2019. o izmjeni Odluke ESB/2010/14 o provjeri autentičnosti i prikladnosti euronovčanica te njihovu vraćanju u optjecaj (ESB/2019/39) (SL L 330, 20. 12. 2019.)

30. *ovlašteni mjenjač* je ovlašteni mjenjač kako je uređen propisom kojim se uređuje devizno poslovanje

31. *otvoreni investicijski fond s javnom ponudom* (u daljnjem tekstu: UCITS fond) je otvoreni investicijski fond s javnom ponudom čije je osnivanje i rad uređen propisom kojim se uređuje poslovanje otvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom i njihovih društava za upravljanje

32. *platna transakcija* je transakcija kako je uređena propisom kojim se uređuje platni promet

33. *platni instrument* je instrument kako je uređen propisom kojim se uređuje platni promet

34. *početni paket eurokovanica* je paket eurokovanica koji sadrži točno određenu količinu različitih apoena eurokovanica s nacionalnom stranom Republike Hrvatske u unaprijed određenoj vrijednosti

35. *pojednostavljena posredna predopskrba* je postupak u kojemu banke opskrbljuju mikroposlovne subjekte gotovim novcem eura prije dana uvođenja eura

36. *poslovni subjekt* je fizička ili pravna osoba, uključujući stečajnu ili likvidacijsku masu, zakladu, fond sa sjedištem u Republici Hrvatskoj, koja se bavi proizvodnjom, prodajom robe ili pružanjem usluga radi ostvarivanja dobiti ili dohotka te uključujući neprofitnu organizaciju koja nije proračunski ili izvanproračunski korisnik kako je uređeno propisom kojim se uređuje sustav proračuna, podružnicu, predstavništvo, poslovnu jedinicu stranog poslovnog subjekta, ili zajednica tih osoba, kao i svako njihovo privremeno udruženje, inozemne pravne i fizičke osobe koje obavljaju isporuke u Republici Hrvatskoj u skladu s posebnim propisom, trgovačko društvo u vlasništvu Republike Hrvatske i/ili u vlasništvu jedne ili više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, kao i trgovačko društvo koje je osnovalo takvo društvo, a ne uključujući kreditnu instituciju, kreditnu uniju, instituciju za platni promet, instituciju za elektronički novac, drugog vjerovnika sukladno propisu kojim se uređuje potrošačko kreditiranje Hrvatsku banku za obnovu i razvitak i pružatelja financijskih usluga

37. *posredna predopskrba* je postupak opskrbe gotovim novcem eura prije dana uvođenja eura od strane banaka

38. *potrošač* je fizička osoba kako je uređeno propisom kojim se uređuje zaštita potrošača

39. *pravni instrument* je pravni instrument kako je uređen Uredbom (EZ) br. 1103/97 i Uredbom (EZ) br. 974/98

40. *predopskrba* je postupak u kojem Hrvatska narodna banka u gotovinskim centrima opskrbljuje banke gotovim novcem eura prije dana uvođenja eura

41. *prekoračenje* je prekoračenje kako je uređeno propisom kojim se uređuje potrošačko kreditiranje

42. *pružatelj financijske usluge* je društvo za osiguranje, društvo za reosiguranje, mirovinsko društvo za upravljanje obveznim mirovinskim fondovima, mirovinsko društvo za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima, mirovinsko osiguravajuće društvo, investicijsko društvo, društvo za upravljanje UCITS fondovima, društvo za upravljanje AIF-ovima, zatvoreni AIF s pravnom osobnošću s unutarnjim upravljanjem, *leasing-društvo,* društvo za dokup mirovine i faktoring-društvo te podružnica društva sa sjedištem u drugoj državi članici koja je ovlaštena pružati usluge u Republici Hrvatskoj i podružnica društva iz treće zemlje koja je od Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga dobila odobrenje za osnivanje podružnice kako su uređeni propisima koji uređuju poslovanje tih društava, za usluge koje pružaju u Republici Hrvatskoj

43. *pružatelj platne usluge* je pružatelj platne usluge koji je ovlašten pružati platne usluge u Republici Hrvatskoj sukladno propisu kojim se uređuje platni promet

44. *račun* je svaka isprava prema kojoj izdavatelj računa ili osoba kojoj on naloži zaračunava potrošaču isporučena dobra i obavljene usluge, bez obzira na to kako se ta isprava naziva u poslovnom prometu, uključujući i svaku ispravu ili obavijest koja mijenja prvobitni račun i koja se izričito i nedvojbeno odnosi na njega

45. *socijalna davanja* su naknade koje se isplaćuju na ime ostvarivanja prava u sustavu socijalne skrbi i druge naknade koje se isplaćuju temeljem propisa kojima se uređuju rodiljne i roditeljske potpore te nacionalna naknada za starije osobe i doplatak za djecu koje isplaćuje Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje

46. *tijelo javne vlasti* je proračunski i izvanproračunski korisnik kako je uređeno propisom kojim se uređuje sustav proračuna, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te pravne osobe s javnim ovlastima, osim trgovačkih društava u vlasništvu Republike Hrvatske i/ili u vlasništvu jedne ili više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, kao i trgovačka društva koja je osnovalo takvo društvo

47. *treća zemlja* je država koja nije država članica

48. *ugovor o depozitu* je ugovor o novčanom pologu kako je uređen propisom kojim se uređuju obvezni odnosi

49. *ugovor o kreditu* je ugovor u kojem kreditna institucija, kreditna unija, institucija za platni promet, institucija za elektronički novac, Hrvatska banka za obnovu i razvitak ili drugi vjerovnik sukladno propisu kojim se uređuje potrošačko kreditiranje odobrava ili obećava odobriti kredit u obliku odgode plaćanja, zajma ili slične financijske nagodbe

50. *ugovor o leasingu* je ugovor o *leasingu* kako je uređen propisom kojim se uređuje poslovanje *leasing-društava*

51. *ugovor o osiguranju* je ugovor o osiguranju kako je uređen propisom kojim se uređuju obvezni odnosi i propisom kojim se uređuje poslovanje društva za osiguranje te pojedine vrste osiguranja

52. *ugovor o potrošačkom kreditu* je ugovor o kreditu kako je uređen propisom kojim se uređuje potrošačko kreditiranje i ugovor o stambenom potrošačkom kreditu kako je uređeno propisom kojim se uređuje stambeno potrošačko kreditiranje

53. *ukupan iznos kredita* je gornja granica ili ukupan iznos koji se stavlja na raspolaganje prema ugovoru o kreditu

54. *Uredba (EZ) br. 1338/2001* je Uredba (EZ) br. 1338/2001 od 28. lipnja 2001. o utvrđivanju mjera potrebnih za zaštitu eura od krivotvorenja (SL L 181, 4. 7. 2001.)

55. *vrijednosni papir* je vrijednosni papir kako je uređen propisom kojim se uređuju obvezni odnosi.

Korištenje pojmova s rodnim značenjem

Članak 4.

Izrazi koji se koriste u ovom Zakonu, a imaju rodno značenje, odnose se jednako na muški i ženski rod.

Uvođenje eura u Republici Hrvatskoj

Članak 5.

(1) Vlada Republike Hrvatske odlukom objavljuje dan uvođenja eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj utvrđen u odluci Vijeća EU-a o usvajanju eura donesenoj u skladu s člankom 140. stavkom 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije i fiksni tečaj konverzije utvrđen u uredbi Vijeća EU-a kojom se utvrđuje fiksni tečaj konverzije donesenoj u skladu s člankom 140. stavkom 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije te dan početka i završetka dvojnog optjecaja, dan početka i završetka dvojnog iskazivanja utvrđene u skladu s odredbama ovoga Zakona i druga pitanja potrebna za uvođenje eura.

(2) Odluka Vlade Republike Hrvatske iz stavka 1. ovoga članka objavljuje se u »Narodnim novinama«.

Temeljna načela uvođenja eura

Članak 6.

U postupku uvođenja eura primjenjuju se načelo zaštite potrošača, načelo zabrane neopravdanog povećanja cijena, načelo neprekidnosti pravnih instrumenata, načelo učinkovitosti i ekonomičnosti te načelo transparentnosti i informiranosti.

Načelo zaštite potrošača

Članak 7.

(1) Preračunavanje cijena i drugih novčanih iskaza vrijednosti provodi se bez naknade, primjenom fiksnog tečaja konverzije sukladno pravilima za preračunavanje i zaokruživanje iz ovoga Zakona.

(2) Zbog preračunavanja iz stavka 1. ovoga članka potrošač ne smije biti u financijski nepovoljnijem položaju nego što bi bio da euro nije uveden.

(3) Potrošaču se osiguravaju pravodobne, jasne i točne informacije o postupku i pravilima zamjene gotovog novca kune za gotov novac eura, kao i svi bitni elementi preračunavanja i iskazivanja cijena i drugih novčanih iskaza vrijednosti.

Načelo zabrane neopravdanog povećanja cijena

Članak 8.

Zabranjeno je poslovnim subjektima, kreditnoj instituciji, kreditnoj uniji, instituciji za platni promet, instituciji za elektronički novac, drugom vjerovniku sukladno propisu kojim se uređuje potrošačko kreditiranje, Hrvatskoj banci za obnovu i razvitak, pružatelju financijskih usluga i tijelu javne vlasti pri uvođenju eura povećati cijenu robe ili usluge prema potrošačima bez opravdanog razloga.

Načelo neprekidnosti pravnih instrumenata

Članak 9.

Postupak uvođenja eura ne utječe na valjanost postojećih pravnih instrumenata u kojima se navodi kuna u skladu s člankom 3. Uredbe (EZ) br. 1103/97.

Načelo učinkovitosti i ekonomičnosti

Članak 10.

Uvođenje eura i svi postupci i aktivnosti koji iz toga proizlaze provode se na način da se svima osigura što jednostavnije postupanje uz što manje troškova.

Načelo transparentnosti i informiranosti

Članak 11.

Informacije o uvođenju eura trebaju biti jasne, razumljive, dostupne, čitljive i vidljive.

Informacije o izgledu gotovog novca eura

Članak 12.

Hrvatska narodna banka na svojoj internetskoj stranici objavljuje sljedeće informacije o:

– licu i naličju euronovčanica

– licu i naličju eurokovanica, uključujući naličje eurokovanica s nacionalnom stranom Republike Hrvatske i naličje eurokovanica koje su izdane u drugoj državi članici europodručja, kao i opise njihovih značajki.

DIO DRUGI
PRAVILA ZA PRERAČUNAVANJE

Opća pravila o primjeni eura u Republici Hrvatskoj

Članak 13.

(1) Euro je službena novčana jedinica i zakonsko sredstvo plaćanja u Republici Hrvatskoj.

(2) Iznosi navedeni u kuni u pravnim instrumentima smatraju se iznosima u euru uz primjenu fiksnog tečaja konverzije i sukladno pravilima za preračunavanje i zaokruživanje iz ovoga Zakona.

(3) Pozivanje na kunu bez navođenja iznosa u pravnim instrumentima smatra se pozivanjem na euro.